

Jogcselekmények megtámadása a német fizetésképtelenségről és megtámadásról szóló törvény (1999) alapján

I. A vizsgálat célja

Jelen értekezés átfogóan foglalkozik a németországi fizetésképtelenségi jogban alkalmazott megtámadási jog bemutatásával és azzal, hogy a hitelező hogyan támadhat meg egy jogcselekményt az 1999-es megtámadási törvény alapján. Ez a mű a jelenleg hatályos megtámadási tényállások részletes bemutatásának feladatát tűzte ki célul, tekintettel a szubjektív és objektív tényállási ismérvekre. A fizetésképtelenségről szóló törvény és a párhuzamosan emellett létező megtámadási törvény 1999-es hatályba lépése teljesen felváltotta a csődjogi és a végrehajtási törvény szerinti megtámadási lehetőségeket. Az 1999-ig hatályos törvények már nem voltak ugyanis arra képesek, hogy a megtámadási jogilag releváns csődtömeg-megtartási célt betöltsék. A jogalkotó 1994-ben felismerte ennek szükségességét, és azonnal belekezdett a hatályos csődjogi törvény egy teljesen új törvénnyel történő felváltásába. Éppen ekkor a törvényt módosítás egyik súlypontjának számított a csőddel kapcsolatos megtámadási jog megváltoztatása. Ezekkel a változtatásokkal, amelyeket a fizetésképtelenségről szóló törvényben a 129-146. §§ paragrafusokban fektettek le, a jogalkotó a kitűzött célok közül egyet megvalósított, és egyúttal új jogi területre is lépett.

Ezen tények alapján az értekezés azt a célt tűzte ki, hogy bemutassa a forradalmi, dogmatikus változtatásokat, a történeti fejlődést is figyelembe véve. Ahhoz, hogy egyáltalán dogmatikusan megértsük a megtámadási jog egyes tényállásainak kölcsönhatásait, a tényállások bemutatása a fizetésképtelenségi és megtámadási törvény egyes paragrafusaira történő hivatkozással valósítható meg. Ebből a nézőpontból kiindulva lehetővé válik a hatályos helyzet teljes körű feldolgozása.

Jelen értekezés feladata a jelenleg hatályos németországi megtámadási jog osztályozása és vizsgálata. Mivel először Németországban hajtott végre a jogalkotó egy igen jelentős jogszabály-módosítást az adott jogterületen, ez az értekezés lehetőség szerint hozzájárulhat ahhoz, hogy az Európai Unió más tagállamai is mozgásba lendüljenek, és ilyen jellegű szempontokat ültessenek törvényeikbe.

II. A vizsgálat folyamata

A kutatómunka lefolytatása kezdetektől fogva jelentős nehézségekkel járt. A kutatómunka kezdetekor, amely már 1998-ban megkezdődött, a jogalkotó egyes iratokban összefoglalt indítókai voltak elérhetőek. Magyarázó irodalom nem állt rendelkezésre. A munka elején gyakorlatilag az újonnan hatályba lépett megtámadási jog dogmatikus feldolgozásával kellett kezdenem. Emiatt a jogalkotó összes indítókát górcső alá kellett vennem tekintettel a Szövetségi Legfelsőbb Bíróság és a szövetségi bíróság joggyakorlatára, valamint a sokrétű szakirodalomra. A szerző első publikációival a joggyakorlat és a szakirodalom is olyan gondolatokhoz jutott hozzá, amely a megtámadási jog alapvető tartópillérjeinek rögzítéséhez vezetett. Egyidejűleg megszorodtak a bíróságok, az elsőfokú és fellebbviteli bíróságok ítéletei is. 2002-ig az egyedi ítéletek ugrásszerű növekedését tapasztalhattuk. Máig körülbelül 890 ítéletet dolgoztam fel, amelyek e mű alapját képezték. A fizetésképtelenségi megtámadás joga és az ehhez tartozó jogterületek publikációinak áradata is gyakorlatilag áttekinthetetlené vált. Hét szakfolyóirat állandó kiértékelése volt ahhoz szükséges, hogy a tanulmány kutatási megközelítése megfelelő legyen. Nem maradhat említés nélkül az sem, hogy ez idáig a fizetésképtelenségi törvény 25 módosítását eredményezte. Emiatt a jelen művet is folyamatosan hozzá kellett igazítani a változásokhoz.

Ebben a kutatómunkában konzekvens módon feltártam és dogmatikusan előkészítettem a már meghozott ítéleteket, a saját kutatásaim és a publikált szakirodalom összefüggéseit. Ezek után érthető, hogy jelen értekezés kidolgozása több éven keresztül zajlott. Ez tükröződik az 1581 lábjegyzetben, amelyek a szakirodalom és a joggyakorlat forrásainak széles körű áttekintését bizonyítják. E kutatómunka eredményei a gyakorlatban is felhasználhatóak a

törvénykezés munkájában, illetve mások kutatómunkájához is.

III. A tanulmány eredménye

1. A fizetéseképtelenségi eljárásban alkalmazott megtámadás célja és tárgya

A fizetéseképtelenségről szóló törvény (a továbbiakban: InsO) 80. §-ában szabályozott tényállások szerint a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása után meg kell akadályozni a csődtömeg csökkentését vagy az adósságtömeg növekedését. Ettől az időponttól kezdve a csődtömeg nagyságát védik, elsősorban az eljárás megkezdése előtti utolsó hónapban (InsO 21. §) a végrehajtáson keresztül, vagy a biztosítéki intézkedések révén. A csődtömeg olyan csökkentése elméletileg lehetséges, ha más módon a hitelező hátrányára ajándékoznak el vagyontárgyakat. A fizetéseképtelenségi jogcselekmények megtámadásának célja, hogy ezeket a vagyonejtölődásokat visszaállítsák, amennyiben ezek az eljárás megindításának kezdetéhez közeli időpontban vagy olyan feltételek mellett mennek végbe, amelyek a csődtömegbe történő visszaszolgáltatás, illetve a jogbiztonság és kereskedelmi forgalom védelmének biztosítása céljából indokoltak tekinthetők.

Ez szerez érvényt a >der condicio creditorum< alapelvnek, azaz egy közös adós fizetéseképtelensége esetén az összes hitelező egyformán történő elbírálásának, már a fizetéseképtelenség megindításának elő szakaszában. Ennek megfelelően a fizetéseképtelenség megtámadási szabályait nem annyira alaki jogi, mint inkább gazdasági szabályok szerint kell vizsgálni. A csődjogi törvény (a továbbiakban: KO) megtámadási szabályai a csődtömeg-koncentrációhoz kapcsolódó megtámadási jogi célokat nem tudták kellő mértékben kielégíteni. Az InsO megtámadási joga emiatt jóval precízebb, szigorúbb lett, hogy a megtámadási igények érvényre juttatását megkönnyítse.

2. A megtámadási tényállások áttekintése

A csődjogi törvényben szabályozott megtámadás kezdetektől fennálló négy alaptényállását az InsO alapelveként megtartja. Megkülönböztetendő az Inso 130-132. §§-aiban szabályozott speciális fizetéseképtelenségi megtámadás (KO 30. §), a kiegészítő megtámadás az InsO 133. §-a szerint (KO 31. §), az ajándékozás megtámadása az InsO 134. §-a szerint (KO 32. §) és a tőkét helyettesítő kölcsön biztonságának vagy kielégítésének megtámadása az InsO 135. §-a szerint (KO 32a. §). A korábban a kereskedelemről szóló törvénykönyv (a továbbiakban: HGB) 237. §-ában is szabályozott, a csendestárs megtámadására vonatkozó rendelkezéseket jogtechnikai okokból visszavezették az InsO-ba. Speciális fizetéseképtelenségi megtámadásról azért beszélünk, mert az InsO 130-132. §§-aiban szabályozott megtámadási tényállásokat csak a fizetéseképtelenségi eljárásban lehet alkalmazni, a megtámadási törvény szerinti megtámadásnál nem. A megtámadási tényállások esetében a határidő számítását az InsO 139. §-a határozza meg. A megtámadásra kerülő jogcselekményt, az Inso 140. §-ának (1) bekezdése alapján, fő szabály szerint abban az időpontban folytatják le, amikor annak jogi hatásai életbe lépnek. Ha egy jogcselekmény több részaktusból áll, akkor az utolsó, az érvényességhez szükséges részaktus az irányadó. A regisztrált ügyleteknél kivételesen a regisztrálási kérelem az irányadó, ha az érvényesség többi feltétele is fennáll.

Az InsO 130-132. §§-ai a speciális fizetéseképtelenségi megtámadást szabályozzák, amelyet azért neveznek így, mert ezek tényállásait egyedül a fizetéseképtelenségi eljárásban kell alkalmazni, az AnfG szerinti megtámadásnál nem. A speciális fizetéseképtelenségi megtámadás azon a gondolaton alapul, hogy a hitelezők összességének irányában az adós vagyona már a fizetéseképtelenségi eljárás megindulása előtt a fizetőképességgel, a megindítási kérelemmel vagy az eljárás megindítása (InsO 131. §) előtt egy meghatározott időtartamon belül, össze van kapcsolva. Emellett az InsO 130-131. §§-ai felölelik azokat a jogcselekményeket, amelyekkel a korábban megalapozott fizetéseképtelenségi előírások biztosítottakká vagy kielégítettekké válnak. Ezzel szemben az InsO 132. §-a foglalkozik azokkal a jogcselekményekkel, amelyek a fizetéseképtelenségi hitelezőt közvetlenül megkárosítják.

3. A megtámadás jogi természete

A megtámadás dogmatikai besorolása vitatott. Az a dologi jogi elmélet, miszerint a megtámadásnak a BGB 142. §-ának (1) bek. szerinti hatással kellene bírnia, a gyakorlatban már nem képviselhető. A joggyakorlat és a szakirodalom egyes részei a megtámadást helyesen egy törvényileg szabályozott kötelmi jogviszonyként jellemzik, ennél fogva egy kötelmi jogi igény merül fel a megtámadhatóan elajándékozott vagyoni tárgyak visszakövetelésére (kötelmi jogi elmélet). Míg az előrenyomuló félben lévő és többféle változatban képviselt felelősségi jogi elmélet szerint, a megtámadás rendelkezési jogilag a vagyontárgyak elrendeződését érintetlenül hagyja, mégis a megtámadás során az ellenfelet éppúgy kell kezelni, mintha a tőle elnyert vagyontárgy még mindig az adós vagyonához tartozna (felelősségi jogi elmélet). Ez a elmélet, másmilyen formában, mint a kötelmi jogi elmélet, a visszakövetelési igényt mint elidegenítés-korlátozó jog (ZPO 771. §) és mint az InsO 47. §-a szerinti külön kielégítési jog határozza meg.

Jelen műben megvizsgálom és megállapítom, hogy a dologi és felelősségi jogi elmélet elvetendő, és a kötelmi jogi elmélet követendő inkább. Ez a megtámadást, mint egy törvényileg szabályozott kötelmi jogviszonyt jellemzi, ennél fogva egy kötelmi jogi igény áll fenn a megtámadhatóan elajándékozott vagyoni tárgyak visszakövetelésére az InsO 143. §-a szerint. Ehhez az elmélethez csatlakozott a szövetségi bíróság is a IX ZR 235/04. számú ítéletében 2006. szeptember 21-én.

4. A csődjogi tényállások korlátozása hasonló jogesetekre

A fizetéseképtelenségi eljáráson kívüli, az AnfG-ben szereplő hitelezői megtámadás azt célozza meg, hogy a végrehajtási tárgyak körét kitágítsák egy meghatározott igény miatt az egyes megtámadási jogukat érvényesítő hitelezők irányában. A megtámadható módon elajándékozott vagyontárgyak szerzőjének túrnie kell a vagyontárgyra vonatkozó kényszervégrehajtást, úgy, mintha ez az adós tulajdonába tartozna. Ezzel szemben a vagyontárgy a megtámadás hatására az InsO 129. §-a szerint az összes hitelező érdekében visszakérül a csődtömegbe, hogy a hitelezők összességét egyenlő mértékben kielégíthessék.

A BGB 119. és 142. §§-ai szerinti megtámadással a fizetéseképtelenségi megtámadás nem ugyanaz. Mindkét jogintézmény alapvetően különbözik egymástól céljában, feltételeiben és hatásaiban. Az, hogy egy ügylet az InsO szerint megtámadható, nem zárja ki azt, hogy ez a BGB szerint ne lenne szintén az. A megtámadási jog, mint olyan, nem rendelkezik deliktális igényhez hasonló karakterrel. Továbbá a BGB előírásai a semmisségre (BGB 134, 138. §§) és a nem megengedett cselekményekre (BGB 823. §) vonatkozóan nem lesznek azonnal teljesítve, ha a megtámadásra alapot adó tényállás megvalósul, hanem csak a további, a hitelező megkárosítására irányuló körülmények együttes fennállása esetén. A hitelezők tekintetében a megtámadási előírások a BGB 134, 138. §§-ainak semmisségi szabályait megelőzik. Az InsO 129. §-a nem kizáró rendelkezés a BGB 134. §-a irányában.

5. Megtámadható cselekmények

Minden megtámadás tárgya egy jogcselekmény, amely esetében nem szükségszerűen egy adós jogcselekményéről van szó. Jogcselekménynek minősül minden olyan akaratnyilatkozat, amelyhez a törvény joghatást fűz, anélkül, hogy ezt a felek kívánták volna. Ebbe beleértendőek tehát azok a speciális akaratnyilatkozatok is, amelyek dologi vagy kötelmi jogi jogügyletek részei, továbbá azok a tényleges cselekmények, amelyek egy eredmény előidézésére irányulnak, lehet ez anyagi jogi (figyelmeztetés, mennyiségi kifogás) vagy eljárásjogi (lemondás, elismerés, kereset-visszavonás, beismerő vallomás) jellegű. A mulasztás ugyanolyannak minősül, mint az InsO 129. § (2) bek. szerinti aktív tevékenység.

Jelen munka arra is rámutat, hogy a megtámadás körébe az adós jogcselekményei és jogügyletei tartoznak. Továbbá ide tartozhatnak a jogügyleti rendelkezések is. A jogcselekmény tényállási elemei közé az eljárási cselekmények is besorolhatók. A megtámadás alá az ügyleti cselekményhez hasonló aktusok és reálaktusok rendelhetők. Hasonlóan a megtámadás elmulasztása is ide sorolható. Ezzel szemben a munkaszerződések nem esnek a megtámadás hatókörébe, mivel a munkaerőre a csődtömeg lefoglalása nem terjed ki.

6. Eljáró személyek

A megtámadási cselekmények az adós mellett a megtámadás esetén szemben álló fél vagy egy harmadik személy

által is megindíthatók. A megtámadás körébe esnek az adós jogelődjétől származó cselekmények, és az ideiglenes fizetéseképtelenségi biztos cselekményei is. Az adós képviselőjének jogcselekményei szintén a megtámadás hatálya alá tartoznak.

7. Alap- és teljesítési ügylet

Az alap- és teljesítési ügyletet alapvetően külön kell kezelni.

8. Rész-megtámadás

Fontos kiemelni, hogy egy jogügylet csak egységesen támadható meg. Ha egy szerződés több jogügyletből származik, akkor ezeket mindig csak külön lehet megtámadni.

9. Hitelezői megkárosítás

Az InsO 129. §-a szerinti megtámadás akkor vehető figyelembe, ha a hitelezők összességét a jogcselekmény objektíve megkárosítja. Fontos kérdés az is, hogy a hitelező kielégítése kedvezőbben alakult volna-e ezen jogcselekmény nélkül.

A megkárosítás tényének megállapításához a hitelezők összességének helyzetét kell figyelembe venni. Emellett a külön kielégítésre jogosult hitelezőknek, hacsak az adós nem személyesen felel irányukban (InsO 52. §), az InsO 55. §-ának (2) bekezdése szerinti csődtömeghez kapcsolódó kötelezettségeket és az InsO 39. §-a szerinti, alacsonyabb rangú fizetéseképtelenségi követeléseket is figyelembe kell venniük.

A jogcselekmény és a hitelezői megkárosítás között ok-okozati összefüggésnek is fenn kell állnia. Ebből az okból a hipotetikus okozatiságot is kizárják. A közvetlen megkárosítás esetén a hátrány megállapításához meg kell határozni az előnyöket és hátrányokat, és aztán ezeket össze kell vetni. A közvetett megkárosítás esetén ebben az összefüggésben elegendő, hogy a jogcselekménnyel egy olyan körülmény járjon együtt, amely hitelezői megkárosítást eredményez. Ebben az összefüggésben az egész vagyonra vonatkozó jogcselekményeket kizárják a megtámadás hatálya alól.

10. Irányadó időpont

A közvetett hitelezői megkárosítás időpontjának megítéléséhez az utolsó szóbeli tárgyalás időpontja az irányadó, amelyre az ítélet az utolsó tényinstanciában kitér. A közvetlen hitelezői megkárosítás esetén az előbbieken kifejtettek nem relevánsak, így itt meg kell határozni azt az időpontot, amikor az InsO 140. §-a értelmében a jogcselekmény megkezdettnek tekinthető.

11. A megkárosítás bizonyítási terhe

A hitelezői megkárosítás bizonyítása és annak meghatározása, hogy hol megkövetelt a közvetlenség, a fizetéseképtelenségi biztos köteleessége. Ezzel szemben a megtámadás esetén szemben álló félnek kell bizonyítania, hogy az eljárás megindítása ellenére minden hitelező kielégítéséhez a csődvagyon megfelelő fedezetet nyújtott volna.

12. Kizárási ok a megtámadás vonatkozásában

Az érvénytelen jogcselekmények esetén a megtámadás intézményét nem lehet alkalmazni. A továbbiakban további okokat vázol fel a dolgozat, amelyek kizárják a jogcselekményeket a megtámadhatóság köréből.

13. Megfelelő fedezet

A megfelelő fedezet az InsO 130. §-a szerint megtámadható. Az InsO 130. §-a szabályozza – csatlakozva a KO 30. § 1. pontjának 2. esetéhez és a GesO 10. § 1. bekezdésének 4. pontjához – a hitelezőket megillető biztosíték vagy kielégítés megtámadási rendelkezéseit. Az InsO 130. §-a a KO-val és a GesO-val ellentétben kiterjeszti azon hitelezők körét, akiket megtámadhatnak. A hitelező fogalmába beleértendőek az InsO 39. §-a szerinti alacsonyabb rangú hitelezők is. Az InsO 130. §-a – hasonlóan az InsO 131-132. §§-aihoz – a speciális fizetéseképtelenségi jogcselekmények megtámadásához tartozik. Ezért ezeket speciális megtámadási tényállásoknak nevezik, mert egyedül a fizetéseképtelenségi eljárásban érvényesek, és alkalmazásuk nem jön szóba a AnfG 1999 szerinti megtámadás esetében.

Az InsO 130. §-a alapján véve megköveteli, hogy a hitelezőtől kapott teljesítés ebben a formában és időben megtörténjen.

14. Nem megfelelő fedezet

A nem megfelelőnek minősülő fedezet az InsO 131. §-a szerint támadható meg. Az InsO 131. §-a jelentősen a KO 30. §-ának 2. pontján alapszik. Az InsO 131. §-a szerinti megtámadási fajtákat néhány területen kiterjesztették. Az olyan biztosíték vagy kielégítés, amelyet abban a formában és időben a hitelező még nem vehet igénybe, akkor fogadható el, ha a szolgáltatott teljesítés a teljesítés időpontjában elválik az adóssal megállapodott jogviszony – a meghatározott teljesítésre megfelelően részletezett – tartalmától. Ebben az összefüggésben a végrehajtási cselekmények megtámadását is megvizsgálták.

15. A közvetlenül megkárosító jogcselekmény megtámadása

A közvetlenül megkárosító jogcselekmények megtámadását az InsO 132. §-a szerint folytatják le. A közvetlen megkárosítás akkor történik, ha a megkárosítást csak és egyedül a jogügylet eredményezte, és nem későbbi események.

16. A szándékos megkárosítás megtámadása

A szándékos megkárosítás elleni megtámadást az InsO 133. §-a szerint lehet lefolytatni. Az InsO 133. §-a a KO 31. §-a és a GesO 10. § (1) bekezdésének 2. pontja szerinti akarat-megtámadásnak felel meg. A KO 41. § (1) bekezdésének első mondata szerint, a korábbiakban hatályos 30 éves megtámadási időtartammal szemben most 10 éves határidő mérvadó, amelyet az eljárás megindítása iránti kérelmezéstől kell számítani. Csak azok a jogcselekmények megtámadhatóak, amelyekben az adós közrehatott, vagy saját maga folytatott le. Az adós elleni végrehajtási intézkedések esetében ezek nem megtámadhatóak. A megtámadhatóság csak akkor lehetséges, ha a jogcselekményeket a végrehajtási intézkedések keretén belül az adós hajtotta végre.

17. Ingyenes juttatások

Az ingyenes juttatások az InsO 134. §-a szerint megtámadhatóak. A KO keretén belül a 32. § és a GesO keretén belül a 10. § (1) 3. pont szabályozza a megtámadhatóságot.

18. A saját tőkéből kiegyenlítendő juttatások megtámadása

A saját tőkéből kiegyenlítendő juttatásokat az InsO 135. §-a szerint lehet megtámadni. Ezen mű fejtegetései közérthetően mutatják be, hogy az InsO 135. §-a a GmbHG 30., 31., 32a, 32b §§-ainak előírásaival összekapcsolódik.

19. Csendestárs részére történő visszajuttatás megtámadása

A csendestárs részére történő visszajuttatás megtámadását az InsO 136. §-a szerint kell lefolytatni.

20. Váltó- vagy csekkfizetés megtámadása

Az InsO 137. §-a szerint váltó- vagy csekkfizetés nem hajtható végre.

21. Közeli személyek

Ezen vizsgálat egy jelentős súlypontját képezi annak megállapítása, hogy mit értünk közeli személyek alatt az InsO 138. §-a értelmében. Az InsO és az AnfG számos előírása utal az InsO 138. §-a szerinti szabályra. Az InsO 138. §-a csak közelebbről definiálja a közeli személy fogalmát. Ezen fogalom esetében egyszer egy tényállási feltételről (InsO 133. § (2) bek., 145. § (3) bek. 2. pont, 162. § (1) bek. 1. pont, AnfG 3. § (2) bek. 1. mondat, 15. § (2) bek. 2. pont), másszor a közeli személyek terhére eső bizonyítási kényszerről (InsO 130. § (3) bek., 131. § (2) 2. mondat, 132. § (3) bek., 137. § (2) bek. 2. mondat) van szó.

22. Határidők

A fizetéseképtelenségi határidők számítása az InsO 139. §-a alapján történik.

23. Jogcselekmények foganatosításának időpontja

Egy jogcselekmény foganatosítása időpontjának meghatározása nagyon jelentős kérdés. Az időpont megállapítása irányadó azért, hogy az eljárás megindításától kezdődően egy jogcselekmény az érvénytelenség (InsO 81., 89., 91. §§) vagy a megtámadhatóság (InsO 129. §§) hatálya alá esik.

24. Készpénzes ügylet megtámadása

Fő szabály szerint egy készpénzes ügylet esetén a megtámadhatóság nem merül fel. Ez alól kivétel az az eset, amikor az InsO 133. §-ának (1) bekezdése szerinti feltételek fennállnak.

25. Érvényesítés és a megtámadásra jogosultak

A megtámadás jogának gyakorlása a visszaszolgáltatási igények – az InsO 143. §-a szerinti – érvényesítésében éri el eredményét. A fizetéseképtelenségi megtámadás nem jogkeletkeztető nyilatkozat, hanem csak a visszajuttatási igények – az InsO 143. §-a szerinti – érvényesítésén keresztül, a kereset, viszontkereset, kifogás vagy válaszirát formájában történhet. Ha harmadik személy végrehajtási eljárást folytat a megtámadás esetén szemben álló féllel szemben vagy fizetéseképtelenségi eljárást indítottak a vagyona nézve, nem lehet a megtámadást érvényesíteni sem a harmadik személy igénypere (ZPO 771. §) formájában, sem kielégítési jogként. Igénylő az adós, mint csődtömeg-tulajdonos, de az érvényesítés lefolytatásához csak – tisztességénél fogva – a fizetéseképtelenségi biztos jogosult. A fizetéseképtelenségi biztos a megtámadást semmiképpen sem tudja mellékbeavatkozóként lefolytatni. Ha saját ügy intézéséről van szó, akkor azt az InsO 280. §-a szerint csak az ügygondnok támadhatja meg. Az egyszerűsített fizetéseképtelenségi eljárás esetén nem a megbízott, hanem az InsO 313. §-a (2) bekezdésének első mondata szerint bármelyik hitelező jogosult a megtámadási jog gyakorlására.

26. A megtámadás jogkövetkezményei

Amennyibe a kötelmi jogi elmélet nyerte el az elsőbbséget, akkor a visszajuttatási igény esetében a csődtömegből elajándékozott vagyontárgyak kötelmi jogi visszaszerzési igényéről van szó. A megszerzett vagyontárgyat fő szabály szerint természetben kell visszaszolgáltatni. Az adós más jogcselekményei esetében más visszaszolgáltatási konstrukciók is szóba jöhetnek. Az értekezés ezt a kérdéskört is körüljárja.

27. A megtámadás esetén szemben álló fél igényei

A megtámadás esetén szemben álló fél fennálló igényeit is megvizsgálják. Az InsO 144. §-a a kiindulási pont. A fizetési képtelenségi eljárásen kívül az ellenigényeket az AnfG határozza meg.

28. A jogutód elleni megtámadás

Ezen előírás kiindulási pontja a KO 40. §-a volt. Ez az előírás azt szabályozza, hogy a megtámadhatóság az örökösökön kívüli, a szövetségi jogon alapuló más jogutódokra is kiterjed.

Az értekezés azt is bemutatja, hogy hogyan alakul a tartományi jogon alapuló jogutódok megtámadása.

29. Elévülés

A KO-ban a 41. § (1) bekezdésének első mondata rendelkezett a megtámadási igények érvényesítésének elévülési határidejéről. Ez a szabály nem került át az InsO-ba. Kezdetekben az uralkodó vélemény szerint a BGB 200. §-ának egy speciális szabályáról volt szó az InsO 146. §-a esetében. Az elévülési idő egy évvel rövidebb volt a BGB 195. §-ában szabályozott elévülési időnél. Az elévülési idő a BGB 199. §-ának (1) bekezdésével ellentétben a fizetési képtelenségi eljárás megindításához kötődik és nem az év végéhez. Ezt az eltérést 2004. 12. 15-én szüntette meg az elévülési idők egymáshoz igazításáról szóló törvény. Jelenleg az InsO 146. §-ának (1) bekezdése szerint a BGB 195. §-ában meghatározott elévülési idő érvényes. Ezáltal észrevétlenül emelkedett az elévülési idő kettőről három évre.

30. Az AnfG szerinti megtámadás

Ezen rész keretében tárgyalja a szerző a fizetési képtelenségi jogban lefektetett megtámadáshoz képest fennálló különbségeket és a két megtámadási fajta lehetőség szerint fennálló jogi és tényállási hasonlóságait. A hatályos jog ismer a már megvizsgált fizetési képtelenségi megtámadási lehetőségek mellett egyéb hitelezői megtámadást is a fizetési képtelenségi eljárásen kívül. Ez azt a célt szolgálja, hogy a hitelezőt óvja a lefoglalható vagyontárgyak adós által történő eltüntetésétől. Az AnfG-ben szabályozott hitelezői megtámadás célja, hogy az egyes hitelezőknek egy meghatározott igény fennállása miatt ismét végrehajtási lehetőséget tegyen lehetővé olyan vagyontárgy vonatkozásában, amelyet az adós egy harmadik személynek (megtámadás esetén szemben álló fél) elajándékozott.

A végrehajtási lehetőséget azáltal nyitják meg a hitelező számára, hogy a megtámadás esetén szemben álló félnek a megtámadásra okot adó módon megszerzett vagyontárgyat a hitelező rendelkezésére kell bocsátania.

31. Joggyakorlathoz való viszony

Jelen értekezés arra is alkalmas, hogy a gyakorlatban tevékenykedő jogászok számára segítséget adjon napi munkájuk során. A joggyakorlat számára az eljárásjogi lehetőségek bemutatása, taglalása is nagy jelentőséggel bír.

IV. A szerző publikációinak bemutatása

Kommentár

Kommentierung des Anfechtungsrechtes in Frankfurter Kommentar zur Insolvenzordnung

1. Auflage	Luchterhand Verlag	1998	875-1020/Anzahl 145
2. Auflage	Luchterhand Verlag	1999	890-1037/Anzahl 147
3. Auflage	Luchterhand Verlag	2001	1050-1213/Anzahl 163
4. Auflage	Luchterhand Verlag	2005	170

Monográfia

Das Anfechtungsrecht in der Insolvenz Luchterhand Verlag 1999 1-234

Mitherausgeber Boochs/Dauernheim

Das Steuerrecht in der Insolvenz

Kommentierung des Insolvenzsteuerrechtes

2. Auflage	Luchterhand Verlag	2000	1-274
3. Auflage	Luchterhand Verlag	2007	1-278

Társszerző

-

Handbuch des Vereins- und Verbandsrechtes

Herausgeber Dr. Reichert

Kommentierung des Lohnsteuerrechtes und

Darstellung von Hinterziehungshandlungen

7. Auflage	Luchterhand	1999	1169-1198/Anzahl 29
8. Auflage	Luchterhand	2001	1379-1415/Anzahl 36
9. Auflage	Luchterhand	2003	1455-1499/Anzahl 44
10. Auflage	Luchterhand	2005	1197-1241/Anzahl 44

Gesellschaftsrecht

Herausgeber Arens

Kommentierung des Vereinssteuerrechtes

mit Checklisten und Fallbeispielen

1. Auflage	Deutscher Anwalt Verlag	2002	620-642/Anzahl 22
2. Auflage	Deutscher Anwalt Verlag	2004	692-715/Anzahl 23

Társkiadó és szerző

-

Handbuch des Fachanwalts Insolvenzrecht

Herausgeber Wimmer, Dauernheim, Wagner, Weidekind

Darstellung der Aus- und Absonderungsrechte und

der Insolvenzanfechtungsrechten

1. Auflage	Luchterhand Verlag	2000	427-484/Anzahl 57
2. Auflage	Luchterhand Verlag	2006	581-658/Anzahl 77

-
Szakcikk

-
Haftung droht auch da, wo sie nicht vermutet wird
in Die Kanzlei, 8/2000 278-282 5

"Cross-boarder Insolvenz Ungarn-Deutschland"
unter Mitwirkung von Herrn Dr. Donat Ebert, Budapest
in "Wirtschaft in Ungarn" 2005 5

-